

Datum: 24. 2. 2012

Številka:

Ministrstvo za pravosodje
Direktorat za zakonodajo s področja pravosodja
ga. Andreja Lang, generalna direktorica

Zadeva: Stališče Informacijskega pooblaščenca glede predloga Uredbe o varstvu osebnih podatkov, z dne 25. 1. 2012

Zveza: Vaše zaprosilo in gradivo z dne 21.2.2012

Spoštovani,

Na podlagi 1. odstavka 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju: ZVOP-1) vam posredujemo nekatera izhodiščna, okvirna stališča Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: Pooblaščenec) z vidika njegovih pristojnosti glede ustavno zagotovljenega varstva osebnih podatkov glede predloga *Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (Splošna uredba o varstvu osebnih podatkov)*, z dne 25. 1. 2012.

Informacijski pooblaščenec uvodoma pojasnjuje, da predlog Uredbe prinaša mnoge spremembe, ki bodo okrepile varstvo posameznikov pri obdelavi njihovih osebnih podatkov. Predlog Uvedbe prav tako uvaja novosti za upravljavce osebnih podatkov, ki naj bi pripomogli k njihovi večji odgovornosti. Tu Pooblaščenec izpostavlja obveznosti izvedbe ocene vplivov na varstvo osebnih podatkov, vgrajenega varstva osebnih podatkov, ter obveznosti imenovanja osebe zadolžene za varstvo osebnih podatkov. Navedene spremembe Informacijski pooblaščenec ocenjuje kot korak naprej v razvoju pravice do varstva osebnih podatkov na evropski ravni, marsikatera rešitev pa predstavlja ubeseditiv potreb iz prakse, ki jo je zaznamoval predvsem bliskovit napredek tehnologije na vseh področjih človekovega delovanja.

Kljub temu pa Informacijski pooblaščenec meni, da nekatere rešitve v predlagani uredbi še niso najbolj premišljene in bo pri njih potreben temeljit razmislek, da se ne prelevijo v mrtve črke na papirju ali celo zmanjšajo raven varstva posameznikovih pravic. V tej luči v nadaljevanju podajamo komentarje na nekatere izmed členov.

* * *

Člen 3

Ozemeljsko področje uporabe

2. Ta uredba se uporablja za obdelavo osebnih podatkov posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki in ki stalno prebivajo v Uniji, s strani upravljavca, ki nima sedeža v Uniji, kadar so dejavnosti obdelave povezane z:

- (a) nudenjem blaga ali storitev takim posameznikom v Uniji ali
- (b) spremljanjem njihovega vedenja.

Informacijski pooblaščenec pozdravlja predlagano spremembo, ki bo področje uporabe Uredbe razširila tudi na upravljavce osebnih podatkov izven EU, če bodo izvajali obdelavo podatkov prebivalcev EU, tako, da bodo njihove aktivnosti usmerjene k njim ali pa da bodo spremljali njihovo vedenje. Po eni strani to prinaša večjo zaščito prebivalcev EU pred vse bolj pogostimi aktivnostmi sledenja na spletu s strani velikih upravljavcev izven EU, proti katerim trenutno evropski nadzorni organi zaradi omejenih pristojnosti ne moremo učinkovito posredovati. Po drugi strani pa bo ta določba varovala upravljavce iz EU, saj se bodo morali upravljavci izven EU pri obdelavi osebnih podatkov prebivalcev EU držati istih pravil kot domači upravljavci, s tem pa ne bodo v konkurenčni prednosti zaradi njihove (običajno manj stroge) domače zakonodaje.

Pooblaščenec na tej točki poudarja, da bo razširitev pristojnosti na upravljavce izven EU (nekateri največji, katerih poslovni model temelji na obdelavi čim večje količine osebnih podatkov prihajajo iz ZDA) pomenila **veliko dodatno breme** za nadzorne organe v EU, ki bodo s tem postali obvezani, da reagirajo (na podlagi pritožb in po uradni dolžnosti) ob sumu nezakonite obdelave osebnih podatkov s strani teh upravljavcev. Ker upravljavci izven EU običajno zagotavljajo nižjo raven varstva osebnih podatkov (evropski pravni okvir je med najstrožjimi) je nujno pričakovati veliko število dodatnih postopkov zaradi kršitev. Pooblaščenec tedensko prejme več pobud, pritožb ali zaprosil za posredovanje pri upravljavcu izven EU – na podlagi Uredbe bi v takem primeru Pooblaščenec moral izpeljati postopek v skladu s svojimi pristojnostmi. Dodatna ovira je narava velikih upravljavcev iz npr. ZDA (Google, Facebook, ipd.), ki izvajajo tehnološko napredne in kompleksne oblike obdelave osebnih podatkov, za nadzor nad katerimi so tudi na strani nadzornih organov potrebna specialna znanja in dodatni resursi. Jezikovne ovire bodo prav tako zahtevale dodatne resurse za prevajanja in sodelovanje s pristojnimi organi v EU.

Člen 4

Opredelitve pojmov

(11) „*biometrični podatki*“ pomenijo vse podatke v zvezi s fizičnimi, fiziološkimi ali vedenjskimi značilnostmi posameznika, ki omogočajo njegovo edinstveno identifikacijo, kot so podobe obraza ali daktiloskopski podatki;

Pooblaščenec meni, da trenutna definicija biometričnega podatka ni ustrezna, saj ne zajema verifikacije na podlagi biometrijskih vzorcev (t. i. *templates*). Večina biometrijskih ukrepov danes uporablja biometrične vzorce in ne surovih biometričnih podatkov. Biometrijski ukrepi se uporabljajo za *identifikacijo* (postopek, pri katerem se ugotavlja lastnosti posameznika, tako da se lahko izvede njegova identifikacija), in *verifikacijo* (postopek s katerim se preverja lastnosti posameznika, tako da se lahko preveri njegova identiteta). Navedena definicija bi lahko pomenila, da se za biometrične podatke štejejo le tisti, ki omogočajo identifikacijo, ne bi pa bili zajeti vzorci, na podlagi katerih je mogoča verifikacija, ki prav tako nastanejo na podlagi biometričnih podatkov, tako da je ustvarjen vzorec, oziroma psevdonim, na podlagi katerega se posameznika verificira. Glede na pogostost uporabe vzorcev je utemeljena skrb, da bi ti pri implementaciji zahtev uredbe izpadli iz definicije. Predlog Pooblaščenca je, da definicija ne govori o podatkih posameznika, »ki omogočajo njegovo edinstveno identifikacijo« pač pa o »podatkih, ki so edinstveni za vsakega posameznika posebej«.

(13) „*glavni sedež*“

Pooblaščenec pozdravlja elemente Uredbe, ki stremijo k ustvarjanju enotne točke, vendar poudarja, da so trenutne opredelitve glavnega sedeža in vodilnega nadzornega organa preohlapne in vodijo v različne interpretacije. Za učinkovito uporabo teh mehanizmov je potrebna večja jasnost.

**Neposredno trženje*

Pooblaščenec opozarja, da obstajajo velika neskladja na področju obdelave osebnih podatkov za namen neposrednega trženja, predvsem zaradi neobstoječe definicije tega termina znotraj zakonodaje o varstvu osebnih podatkov. Pooblaščenec predlaga, da se v Uredbi definira, kaj je neposredno trženje in opredeli, ali to vključuje tudi anketiranje in raziskave trga, človekoljubne organizacije, ki obdelujejo osebne podatke za namen neposrednega trženja za ne-komercialne namene, politični marketing ipd.

Člen 7

Pogoji za privolitev

4. Privolitev ne pomeni pravne podlage za obdelavo, če obstaja veliko neravnovesje med posameznikom, na katerega se nanašajo osebni podatki, in upravljavcem.

in

Uvodna določba (34): Privolitev ne bi smela pomeniti veljavne pravne podlage za obdelavo osebnih podatkov, če obstaja očitno neravnovesje med posameznikom, na katerega se nanašajo osebni podatki, in upravljavcem. To velja zlasti, kadar je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, odvisen od upravljavca, med drugim, kadar osebne podatke zaposlenega v okviru zaposlitve obdeluje delodajalec. Kadar je upravljavec javni organ, bi neravnovesje obstajalo samo v primeru posebnih postopkov obdelave podatkov, ko lahko javni organ s svojimi zadevnimi javnimi pooblastili uvede obveznost in se ob upoštevanju interesa posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, za privolitev ne more šteti, da je dana prostovoljno.

Pooblaščenec pozdravlja novo določbo, vendar opozarja, da je kot taka preveč neoprijemljiva in nedorečena. V uvodni določbi 34 je sicer pojasnjeno, da privolitev ne more biti pravna podlaga v delovnem razmerju ter v primeru javnega organa. Nedorečeno pa ostaja, v katerih situacijah je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, **odvisen od upravljavca**. Pooblaščenec izpostavlja primere bank, javnih služb (ki jih ne izvaja organ iz javnega sektorja), v katerih bi se ta določba lahko uporabljala. Nedorečenost bi lahko, kljub dobremu namenu, vodila v izrazito neharmonizirano uporabo Uredbe v državah članicah, kar pa je v nasprotju z namenom uporabe instrumenta Uredbe.

Člen 8

Obdelava osebnih podatkov otroka

1. Za namene te uredbe je v zvezi s storitvami informacijske družbe, ki se neposredno zagotavljajo otroku, obdelava osebnih podatkov otroka, mlajšega od 13 let, zakonita le, če in v obsegu, v katerem privolitev da ali odobri starš ali skrbnik otroka. Upravljavec si ob upoštevanju razpoložljive tehnologije razumno prizadeva za pridobitev privolitve, ki jo je mogoče preveriti.

Pooblaščenec izraža močno nasprotovanje takemu določanju enotne (in izrazito nizke) starostne meje, ko otrok lahko sam privoli v obdelavo osebnih podatkov pri uporabi informacijskih storitev (na spletu), pri 13 letih. Predlagana rešitev z enotno starostno mejo ne upošteva, da imajo različne obdelave osebnih podatkov otrok na spletu lahko različno resne posledice zanje (od preproste naročnine na novičke, do sodelovanja v lepotnem tekmovanju, ali privolitve za vedenjsko oglaševanje) in kot taka ni ustrezna, niti ne zagotavlja večjega varstva osebnih podatkov otrok na spletu.

Taka ureditev jasno sledi primeru ureditve ZDA, ki v *Children's Online Privacy Protection Act (COPPA)*¹ določa enotno starostno mejo 13 let, pod katero morajo v obdelavo osebnih podatkov otrok privoliti starši. COPPA je prejela mnogo kritik ter se v praksi ni izkazala za učinkovito pri varstvu osebnih podatkov otrok na spletu. Na podlagi kritik je COPPA v procesu presoje, tudi zaradi nizke in predvsem enotne starostne meje, pri kateri je potrebna privolitev staršev. Posledica enotne meje v primeru ZDA je, da se upravljavci osebnih podatkov na spletu (tu so zelo problematična socialna omrežja), ki se popolnoma zavedajo in priznavajo, da so njihovi uporabniki tudi otroci mlajši od 13 let, preprosto izogonejo zakonu in odgovornosti tako, da v pogojih uporabe zgolj navedejo, da otroci mlajši od 13 let storitve ne smejo uporabljati. Ker otroci kljub temu storitve uporabljajo, upravljavci obdelujejo njihove podatke brez obveznosti, da bi morali zaradi tega sprejeti ukrepe, določene v COPPA.

Pooblaščenec dvomi, da je 13 leten otrok sposoben resnično uveljavljati svoje pravice na spletu; boljša bi bila rešitev, ki bi bolj granularno določila obveznosti upravljavcev v primeru obdelave osebnih podatkov ne-polnoletnih posameznikov, tako da bi upoštevala obseg obdelave osebnih podatkov, kategorije podatkov, ki se obdelujejo, resnost posledic za otroka. Na podlagi teh kriterijev bi morala biti od primera do primera sprejeta odločitev, pri kateri starosti privolitev staršev ni več potrebna.

Pooblaščenec še pojasnjuje, da imajo države članice različne pristope do starostne meje, pri kateri je potrebna privolitev staršev v obdelavo osebnih podatkov, v Sloveniji načeloma za mejo štejemo

¹ <http://www.coppa.org/>

starost 15 let, kadar ima obdelava podatkov lahko posledice za bodoče življenje otroka. Določba o starostni meji, ki bi veljala samo za obdelavo osebnih podatkov na spletu in bi bila lahko glede na določila nacionalnih zakonodaj celo različna od tiste, ki velja za obdelavo osebnih podatkov izven spleta, po mnenju Pooblaščenca ni ustrezna.

Člen 10

Obdelava, ki ne omogoča identifikacije

Če podatki, ki jih upravljavec obdeluje, upravljavcu ne omogočajo identifikacije fizične osebe, upravljavec ni zavezan k pridobivanju dodatnih informacij, da bi ugotovil istovetnost posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, samo zaradi skladnosti s katero koli določbo te uredbe.

Pooblaščenec opozarja, da nameni in cilji te določbe niso jasni. Ni razvidno, ali vključuje situacije, kjer upravljavec osebnih podatkov poseduje le spletne identifikatorje, ne more pa jih brez posredovanja tretje osebe povezati s podatki o imenu in priimku posameznika (npr. s pomočjo ponudnika dostopa do interneta, ki lahko zelo verjetno določi osebo za določenim IP-naslovom) in čemu naj bi bilo to varovali namenjeno.

Člen 17

Pravica biti pozabljen in pravica do izbrisa

Pooblaščenec pozdravlja uvedbo pravice do pozabe, vendar opozarja, da so izjeme od pravice, navedene 3. odstavku zelo široke, kar upravljavcu osebnih podatkov daje veliko prostora, da zahtevo posameznika na podlagi katere od izjem zavrne. Po drugi strani to pomeni, da bo uporaba izjem v državah članicah lahko izrazito neenotna, tudi zato, ker še vedno obstajajo razlike v nacionalnih zakonodajah glede opredelitev svobode govora, medijske zakonodaje ipd. V eni državi članici bo morda v specifičnem primeru mogoča uporaba izjeme svobode govora, v drugi pa ne, kar neizogibno vodi v različne ravni varstva osebnih podatkov za posameznike in v neenako ravnanje nadzornih organov. Upravljavci osebnih podatkov, ki delujejo v več državah članicah, predvsem ponudniki informacijskih storitev (ki so s stališča pravice do pozabe še posebej problematični), bodo soočeni s pravno negotovostjo zaradi razlik v nacionalnih zakonodajah. Kriteriji za uporabo izjem bi morali biti bolj jasno določeni in predvsem harmonizirani v državah članicah.

Člen 20

Ukrepi na podlagi oblikovanja profilov

Pooblaščenec posebej opozarja, da je profiliranje aktivnost, ki zelo invazivno posega v zasebnost posameznika, posebej zaradi napovedovanja in sklepanja na bodoče vedenje in aktivnosti. Zajema tako ocenjevanje kreditne sposobnosti, uspešnosti pri delu, lokacije, zdravstvene napovedi, aktivnosti na spletu, itd. Profiliranje pogosto poteka posamezniku nevidno - posebej tu izpostavljamo poslovne modele na spletu, ki temeljijo na beleženju čim večje količine podatkov o posamezniku, na podlagi katerih se oblikuje profil posameznika. Znanе so že prakse nezakonitega trgovanja s profili, ustvarjenimi na spletu². Profiliranja v prihodnosti lahko pričakujemo vse več – poslovni modeli, ki temeljijo na profiliranju, so namreč uspešni in v porastu. Zato Pooblaščenec poziva k boljšim varovalom za varstvo osebnih podatkov. Glede privolitve, kot pravne podlage za profiliranje, Pooblaščenec meni, da bi morali razmisliti o pisni oziroma na spletu temu primerljivi obliki. Trenutni predlog pušča preširoko odprta vrata, ko gre za profiliranje pa podlagi privolitve.

Člen 26

Obdelovalec

² 2010 je Zvezna komisija za trgovino iz ZDA prejela pritožbo nevladnih organizacij glede trgovanja s profili s strani nekaterih največjih spletnih podjetij (Yahoo in druga).

2. Izvajanje obdelave s strani obdelovalca ureja pogodba ali pravni akt, ki določa obveznosti obdelovalca do upravljavca, predvsem da obdelovalec:
(d) zapolni drugega obdelovalca samo s predhodnim dovoljenjem upravljavca;

Pooblaščenec meni, da dopuščanje, da pogodbeni obdelovalec osebne podatke zaupa v *podobdelavo* drugemu *podobdelovalcu*, odpira vrata potencialnim zlorabam, posebej kar se tiče transparentnosti take aktivnosti in morebitnega izogibanja odgovornosti v primeru kršitev varstva osebnih podatkov. Oteženo je lahko uveljavljanje pravic posameznikov (npr. seznanitev z lastnimi osebnimi podatki), ki niso jasno seznanjeni s tem, kdo obdeluje njihove osebne podatke in komu so bili posredovani.

Kljub temu Pooblaščenec pozdravlja določbo, ki dovoljuje *podobdelavo*, saj je v času informacijskih tehnologij (storitev v oblaku, ipd.) praktično neizogibna. Poleg tega je *podobdelava* osebnih podatkov dovoljena v okviru iznosa podatkov v tretje države, ki ne zagotavljajo ustreznega varstva osebnih podatkov, v prenovljenem modelu standardnih pogodbenih klavzul iz Sklepa Komisije z dne 5. februarja 2010 o standardnih pogodbenih klavzulah za prenos osebnih podatkov obdelovalcem s sedežem v tretjih državah v skladu z Direktivo 95/46/ES. To pomeni, da pogodbeni obdelovalec lahko posreduje osebne podatke *podobdelovalcu*, če sta oba v tretji državi, ki ne zagotavlja ustreznega varstva osebnih podatkov. Tako posredovanje pa po veljavni zakonodaji ni mogoče znotraj EU, kljub temu, da so obdelovalci zavezani ravnanju v skladu z evropskim pravnim okvirom, ki zagotavlja ustrezno varstvo osebnih podatkov. Predlagana določba tako predvsem izenačuje pogoje za *podobdelavo*, ki veljajo za EU in tretje države.

Pooblaščenec meni, da morajo biti glede *podobdelave* predvidena močna varovala glede varstva osebnih podatkov, **poleg vnaprejšnje privolitve upravljavca osebnih podatkov**:

- uredba more pojasniti, ali mora upravljavec podati privolitev pred vsako *podobdelavo* posebej, ali je dovolj, da pogodbenemu obdelovalcu podeli generalno dovoljenje, da zaupa podatke v *podobdelavo* v določenem obdobju. Pooblaščenec meni, da je glede na tveganja boljša prva možnost, ker upravljavec privoli v vsako *podobdelavo* posebej.
- Uredba mora razjasniti dolžnosti upravljavca glede informiranja posameznika o možnostih in pogojih *podobdelave* njegovih osebnih podatkov, s ciljem, da so postopki ravnanja s podatki posamezniku transparentno predstavljeni.

Člen 31 in člen 32

Obveščanje nadzornega organa in posameznika o kršitvi varnosti osebnih podatkov

Pooblaščenec pozdravlja določbo o obveznem poročanju o kršitvah varstva osebnih podatkov. Opozarja pa, da je določba glede mnogih kriterijev nejasna:

- kaj naj bo vsebina obvestila,
- kdaj naj upravljavec obvesti nadzorni organ in kdaj uporabnike,
- kako naj oceni resnost incidenta,
- kakšni so primerni tehnološki zaščitni ukrepi,
- kakšni naj bodo postopki pri čezmejnih incidentih,
- kako se določa pristojni organ pri zavezancu, ki posluje v več državah članicah,
- po katerih kanalih naj se obvešča posameznike, v katerem jeziku,
- kakšni naj bodo postopki sodelovanja nacionalnih organov.

Pooblaščenec pojasnjuje, da so iste dileme prisotne glede pred kratkim spremenjene Direktive o zasebnosti in elektronski komunikacijah (2009/136/ES), ki obveznost poročanja nalaga operaterjem, le da je pri horizontalni obvezi za vse upravljavce pričakovati še večja neskladja pri interpretaciji zahtev Uredbe.

Določba o obveznem poročanju prinaša **velike posledice** za delovanje nadzornih organov – vsi upravljavci osebnih podatkov (od najmanjših samostojnih podjetnikov pa do multinacionalnk) bodo morali nadzornim organom poročati o vseh incidentih, ki bodo vključevali osebne podatke – od napačno naslovljenih pisem pa do resnih vdorov v sisteme družb. Glede na izkušnje lahko pričakujemo veliko število incidentov pri ponudnikih informacijskih storitev na spletu, ki delujejo čezmejno, kar pomeni dodatne obremenitve za nadzorne organe pri mednarodnem sodelovanju. Za

efektivno izvajanje določb o obveznem poročanju bodo nadzorni organi nedvomno potrebovali povečanje resursov.

Člen 33

Ocena vpliva na varstvo osebnih podatkov

Pooblaščenec pozdravlja določbo, ki uvaja ocene vplivov na varstvo osebnih podatkov in meni, da bo s tem orodjem upravljavcem naložena večja odgovornost za varstvo osebnih podatkov. Kljub temu poudarja, da je določba glede procesa ocene vplivov nejasna in poziva k jasnejšemu oblikovanju kriterijev ob upoštevanju specifične malih in srednjih upravljavcev.

Člen 39

Potrjevanje

Države članice in Komisija zlasti na evropski ravni spodbujajo vzpostavitev mehanizmov potrjevanja za varstvo podatkov ter pečatov in označb za varstvo podatkov...

Komisija je v skladu s členom 86 pooblaščenca za sprejemanje delegiranih aktov, s katerimi podrobneje določi merila in zahteve za mehanizme potrjevanja za varstvo podatkov iz odstavka...

Pooblaščenec opozarja, da morajo biti kriteriji za podeljevanje certifikatov jasneje opredeljeni vnaprej, v izogib potencialnemu pritisku industrije na razvijanje kriterijev, če le ti ne bodo opredeljeni v Uredbi. Certificiranje je v informacijski družbi pomembno samo-ureditveno orodje, ki vpliva na zaupanje posameznika v aktivnosti upravljavca s certifikatom. Ključni so torej standardi, po katerih upravljavec dobi certifikat, kako mu je lahko odvzet, kakšne so sankcije. Po izkušnjah sodeč se pri shemah za certificiranje predvsem slabo izvaja dejavnik sankcioniranja kršiteljev, težave so z neodvisnostjo pri razvoju kriterijev za pridobitev certifikata.

Člen 44

Odstopanja

1. Če sklep o ustreznosti v skladu s členom 41 ali ustrezni zaščitni ukrepi v skladu s členom 42 niso bili sprejeti, se prenos ali niz prenosov osebnih podatkov v tretjo državo ali mednarodno organizacijo lahko izvede samo pod pogojem, da:

(h) je prenos potreben zaradi pravnih interesov, za katere si prizadeva upravljavec ali obdelovalec in ki jih ni mogoče šteti za pogoste ali množične, ter kadar je upravljavec ali obdelovalec ocenil vse okoliščine prenosa podatkov ali niza prenosov podatkov in na podlagi te ocene po potrebi predvidel ustrezne zaščitne ukrepe za varstvo osebnih podatkov.

Pooblaščenec opozarja, da je v okviru določb o prenosu osebnih podatkov v tretje države nejasno, za kakšno obliko prenosa gre pri zgornji izjemi. V tem primeru namreč upravljavec ne potrebuje soglasja nadzornega organa, mora ga le obvestiti o takem prenosu. Glede na nejasnost določbe, ki lahko vodi v zlorabe oziroma neenake interpretacije, Pooblaščenec predlaga jasnejšo formulacijo ali črtanje te izjeme.

Člen 51

Pristojnost

3. Nadzorni organ ni pristojen za nadzor postopkov obdelave sodišč, kadar delujejo kot sodni organ.

Pooblaščenec poudarja, da se taka določba Uredbe pomembno razlikuje od trenutne ureditve v Sloveniji, kjer je Pooblaščenec prav tako pristojen za nadzor nad upoštevanjem zakonodaje s področja varstva osebnih podatkov s strani sodišč. Pooblaščenec vidi v takšni ureditvi mnoge prednosti, saj zakon velja horizontalno za vse upravljavce, tudi za javni sektor in sodišča, ter vsem nalaga obveznosti glede zavarovanja osebnih podatkov, dolžnosti glede pravic posameznikov, ipd. Izključitev sodišč iz pristojnosti nadzornih organov bi lahko pomenila nižjo raven varstva osebnih

podatkov pri teh upravljavcih oziroma dodatno birokratsko breme, da se te obveznosti uredijo v posebnih aktih.

Člen 52 in člen 53

Naloge in pooblastila

Pooblaščenec meni, da Uredba z določanjem nalog in pooblastil nadzornega organa in njegovih pooblaščenih oseb oži pristojnosti, ki jih kot inšpekcijski in prekrškovni organ v Sloveniji ima. Naloge, pooblastila in postopke Pooblaščenca ureja več aktov: Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/2007; ZVOP-1), Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/2007; ZIN), Zakon o informacijskem pooblaščenca (Uradni list RS, št. 113/2005), Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/2011).

Uredba npr. v 2. odstavku 53. člena določa, da ima nadzorni organ preiskovalna pooblastila,

- da od upravljavca pridobi dostop do vseh osebnih podatkov in vseh informacij, potrebnih za opravljanje njegovih nalog in
- dostop do vseh njunih prostorov, vključno z vso opremo in sredstvi za obdelavo podatkov, kadar obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se tam izvaja dejavnost, ki krši to Uredbo.

Slovenska zakonodaja denimo nalaga upravljavcu, da nadzornemu organu **brezplačno** posreduje podatke, ki jih potrebuje, prav tako ima nadzornik pooblastilo, da **zasliši osebo, zaseže predmete**. Iz določb Uredbe ni razvidno, ali navedena dejanja sodijo v okvir pooblastil, da jih daje, ali ne. Inšpektor ima po ZIN možnost v določenih primerih pridobiti sodno odločbo za pregled zasebnih prostorov zavezanca – ta možnost v Uredbi ni predvidena.

Pooblaščenec predvsem meni, da ni jasen odnos med nacionalno zakonodajo, ki opredeljuje pristojnosti nadzornih organov in Uredbo, ki prav tako posega na to področje – namen Uredbe je izenačiti pooblastila nadzornih organov v vseh državah članicah, kar pa za Slovenijo dejansko pomeni, da bodo (a) pooblastila ožja ali pa (b) da mora Uredba s sklicem na nacionalno zakonodajo opredeliti, kdaj se ta uporablja – ključno je to v primerih, ko nacionalna zagotavlja višjo raven varstva osebnih podatkov kot Uredba. **Pooblaščenec še opozarja na potencialen neenak položaj Pooblaščenca in drugih inšpekcijskih in prekrškovnih organov v Sloveniji, če bo aktivnosti Pooblaščenca (pomanjkljivo) urejala Uredba.**

Člen 55 in člen 56

Mednarodno sodelovanje

Pooblaščenec opozarja, da pri svojih mednarodnih aktivnostih zaznava težave, povezane z jezikom komunikacije med nadzornimi organi, posebej kadar nadzorni organ ne želi komunicirati v katerem od bolj razširjenih jezikov (angleščina, nemščina, francoščina), pač pa vztraja pri uporabi svojega uradnega jezika. S tem so povezani stroški prevajanja ter časovni zamiki. Za učinkovito sodelovanje med nadzornimi organi in Evropskim odborom za varstvo podatkov bi bilo treba predpisati pravila o jeziku komunikacije. Potrebno bi bilo tudi natančno preučiti vpliv določb o izvajanju izvršnih pooblastil pri skupnih akcijah nadzornih organov oziroma pri izvajanju zahtev na zaprosilo nadzornega organa iz druge države članice, na veljavno nacionalno zakonodajo.

Člen 58

Mnenje Evropskega odbora za varstvo podatkov

4. Za zagotovitev pravilne in dosledne uporabe te uredbe lahko Komisija zahteva, da se katera koli zadeva obravnava v mehanizmu za skladnost.

Pooblaščenec opozarja, da določbe glede mehanizma skladnosti posegajo v neodvisnost nacionalnih organov. Pooblaščenec meni, da ni primerno, da ima Evropska Komisija kot izvršilno telo možnost poseganja v postopke, ki jih vodijo neodvisni nadzorni organi, še posebej, če je ta pristojnost opredeljena tako široko in velja za »katero koli zadevo«.

Pooblastila Evropski komisiji za sprejemanje izvedbenih in delegiranih aktov

Pooblaščenec meni, da široka pooblastila Evropski komisiji za sprejemanje izvedbenih in delegiranih aktov lahko pomenijo nenadzorovan prenos pristojnosti na Evropsko komisijo. Na ta način Uredba ostaja preveč nedoločna za učinkovito izvajanje ter ne doseže cilja harmonizacije praks v državah članicah. Sprejemanje delegiranih aktov bi bilo na ravni Evropske komisije veliko počasnejše, še posebej glede veliko količino določb, ki to predvidevajo. Pooblaščenec meni, da so taka pooblastila neprimerna in bi dejansko negativno vplivala na raven varstva osebnih podatkov v EU.

Globe

V zvezi z globami Pooblaščenec opozarja predvsem na to, da uredba ne določa najnižje višine kazni, hkrati pa predvideva zelo visoko zgornjo mejo. Uredba ne omenja izrekanja kazni v steku, kar bi lahko pripeljalo do nerazumno velikih kazni v primerih zlorabe osebnih podatkov večjega števila posameznikov s strani majhnega upravljavca, ter po drugi strani izrekanje opozoril namesto denarnih kazni v izogib steku. Tudi tu ni jasen odnos Uredbe do ostale nacionalne zakonodaje.

Nataša Pirc Musar

informacijska pooblaščenka RS